

Photo: Wolfgang Schmidt

جامعه «سیکم» و ابراهیم ابولیش،

برندگان جایزه «معاش درست»^۱

الگویی موفق در کسب و کار برای قرن ۲۱

آقای دکتر ابراهیم ابولیش و جامعه سیکم در مصر، برنده جایزه «معاش درست» در سال ۲۰۰۳ برای ایجاد الگویی موفق در کسب و کار برای قرن ۲۱ اند، دستاوردی که موفقیت تجاری و توسعه اجتماعی و فرهنگی را توامان در بر می گیرد.

ابراهیم ابولیش در سال ۱۹۳۷ در مصر متولد شد. وی تحصیلات خود را در رشته شیمی و طب در دانشگاه گراتس^۲ در اتریش دریافت کرد و با درجه دکترا در سال ۱۹۶۹ فارغ التحصیل شد. پس از پایان تحصیلات به کار تحقیقاتی در حوزه داروسازی مشغول گردید. و در سال ۱۹۷۷ وی به کسب سمت رییس بخش داروسازی نایل شد.

www.eabbassi.ir

در سال ۱۹۷۵، در سفری که به مصر داشت، به شدت تحت تاثیر مسایل حاد آن کشور، از جمله ازدیاد جمعیت، تخریب محیط، آموزش و بهداشت نامناسب قرار گرفت. در مصر بخش کشاورزی هنوز ۴۰ درصد نیروی کار کشور را در بر می گیرد و در عین حال کم توسعه یافته ترین بخش اقتصاد را نیز تشکیل می دهد. هزینه تولید کشاورزی افزایش یافته در حالیکه منابع

^۱ جایزه «معاش درست» معادل جایزه نوبل است با این تفاوت که به مردان و زنانی تعلق می گیرد که برای بهبود شرایط اجتماعی و زیست محیطی در جامعه خود با نوآوری تلاش کرده اند. از سال ۱۹۸۰، یعنی اولین سال اهدای این جایزه در جهان، تا کنون بیش از ۱۵۰ برنده جامعه اندیش از ۶۴ کشور جهان این جایزه را دریافت کرده اند. برای اطلاع بیشتر در مورد این اشخاص به سایت معاش درست در آدرس اینترنتی زیر نگاه کنید. نوشته حاضر ترجمه معرفی نامه این سازمان برای آقای ابراهیم ابولیش مبتکر مصری برنده جایزه معاش درست در سال ۲۰۰۳ است. به منظور به روز رسانی این متن، از تاریخ اهدای جایزه تا کنون، نکات جدیدی به این مطلب اضافه شده است. برای مطالعه و تصاویر بیشتر به آدرس های اینترنتی زیر نگاه کنید. مترجم

اصل مقاله به زبان انگلیسی www.rightlivelivelihood.org/sekem.html

سایت جایزه بین المللی معاش درست www.rightlivelivelihood.org

www.rightlivelivelihood.org/sekem_pictures.html

www.sekem.com

^۲ Graz University

مورد نیاز برای کشاورزی به شدت کاهش یافته است. مصر امروز یکی از بزرگترین وارد کنندگان مواد غذایی از دیگر نقاط جهان است.

برای کمک به حل این مسایل حاد و مرتبط، در سال ۱۹۷۷، ابولیش به مصر بازگشت و اجرای طرحی جامع برای توسعه که آن را «سیکم»^۳ نام نهاد را آغاز کرد. به تدریج سیکم الگویی اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی، استوار و موفق، برای حل مسایل مرتبط با کشاورزی، بهداشت، آموزش و پرورش و نیز تقویت ظرفیت های موجود برای حفظ میراث فرهنگی مصر را به وجود

آورده است. چشم انداز سیکم ایجاد الگویی قابل تعمیم برای همکاری و مشارکت در جامعه به منظور دستیابی به سلامت در قرن ۲۱ برای جمیع اقشار است. نام سیکم از نوشته های باستانی کشور مصر گرفته شده است. سیکم یعنی «نور سلامتی و نشاط از خورشید».^۴

سیکم نخستین سازمانی بود که روش کشاورزی «بیودینامیک»^۵ را در مصر ترویج داد. یکی از اصول این روش کشاورزی این است که ضمن بهره برداری از منابع کشاورزی، تنوع زیستی محیط را احیا کند و هیچگونه ضایعات غیر قابل استفاده بر جای نگذارد. تمامی آنچه از این روش کشاورزی به دست می آید، یا قابل فروش است و یا قابل استفاده مجدد برای کشت و زرع در سال بعد. لذا این روش از فرآیندی پایدار برای تولید محصولات برخوردار است که به تخریب منابع مثل خاک کشاورزی منجر نمی شود.

سیکم از سه سازمان مرتبط تشکیل شده است: (۱) «شرکت سیکم» که در واقع هشت شرکت کوچکتر و چندین طرح توسعه را در بر می گیرد. هر یک از این شرکت ها و طرح ها مسئولیت به ثمر رساندن یکی از ارزش های تعریف شده برای کسب و کار سیکم را بر عهده دارد. (۲) «بنیاد توسعه سیکم مصر» («اس دی اف») که مسئولیت کلیه جنبه های فرهنگی این طرح بزرگ

³ SEKEM

⁴ Vitality of the Sun

⁵ Biodynamic agriculture این روش کشاورزی که بی نیاز از نهاده های شیمیایی است نخستین بار توسط اندیشمند اتریشی «رودالف استاینر» ابداع شد. این روش که برگرفته از روش های بومی کشاورزی در اروپاست از اواسط قرن ۲۰ به این سو در کشور اتریش و دیگر کشورهای اروپایی اشاعه یافته و از روش های عمده برای تولید محصولات طبیعی کشاورزی در اروپاست. برای اطلاع بیشتر در مورد این روش کشاورزی غیر شیمیایی به آدرس اینترنتی زیر نگاه کنید. www.biodynamic.org.uk

را عهده دار است و ۳) «تعاونی کارکنان سیکم» («سی اس ای»)، که بر کلیه امور مرتبط با توسعه منابع انسانی سیکم نظارت دارد. این سه گروه با همکاری یکدیگر، سازمانی مدرن و موفق را پایه ریزی کرده اند که هدف آن نوآوری در کشاورزی توأم با احساس مسئولیت نسبت به پایداری در جامعه و محیط زیست و منابع طبیعی است.

سیکم دارای مزرعه ای به وسعت ۳۰۰ هکتار در نزدیکی شهر «بلبیس» (۶۰ کیلومتری قاهره) است. این مزرعه موسوم به «مزرعه مادر» مکان تولید کلیه مواد اولیه برای شرکت های وابسته به سیکم است. مزرعه مادر همچنین مکانی است که از طریق آن روش بیودینامیک کشاورزی توسط سازمانی غیر انتفاعی به نام «انجمن بیودینامیک مصر»^۶ به کشاورزان علاقمند از هر کجای کشور که باشند خدمات مشاوره و آموزش ارائه می کند.

از طریق این انجمن، کشاورزان علاقمند می توانند با کسب مهارت های لازم گواهی کشت بیودینامیک را نیز از این سازمان دریافت کنند. تا به امروز، این گروه توانسته است بیش از ۲۰۰ مزرعه، از اسوان تا اسکندریه، یعنی مجموعاً برابر با مساحتی معادل با ۷۰۰۰ هکتار که قبلاً با نهاده های شیمیایی کشت می شدند را از این نهاده ها بی نیاز کند. به برکت تحقیقات انجام شده توسط این انجمن، مصر اولین کشور جهان بود که در سال ۱۹۹۱ موفق به کشت پنبه بیودینامیک گردید. یکی از نتایج مستقیم این دستاورد بزرگ کاهش ۹۰ درصدی استفاده از سموم دفع آفات در کشت این محصول بوده است. قبل از این موفقیت پژوهشی و ترویجی، در مصر سالانه ۳۵۰۰۰ تن سم توسط هواپیما روی مزارع پنبه پاشیده می شد.

Class with teacher

در سال ۱۹۹۰، سیکم به پایه ریزی «مرکز کشاورزی ارگانیک مصر»^۷ همت گماشت. این سازمان به صورت سازمانی مستقل برای نظارت و صدور گواهی برای محصولات غیر شیمیایی کشور بر اساس استانداردهای «دمتر»^۸ و مقررات کشاورزی ارگانیک اروپا^۹ فعالیت می کند.

^۶Egyptian Biodynamic Association (EBDA)

^۷Center of Organic Agriculture in Egypt (COAE)

^۸نام سازمانی است که مسئولیت اعطای گواهی به مزارع بیودینامیک در اروپا را به عهده دارد. برای اطلاع بیشتر به وب سایت این

رشد تصاعدي سیکم در سال های اخیر این سازمان را به عنوان بزرگترین تولید کننده محصولات غذایی مرغوب و غیر شیمیایی و نیز داروهای گیاهی در مصر مطرح ساخته است. در ضمن، این سازمان پیوندهای تجاری محکمی با مشتریان اروپایی و آمریکایی برقرار کرده است. بیش از ۵۵ درصد فروش محصولات سیکم در خود مصر انجام می گیرد و این سازمان پایداری خود را در دراز مدت مرهون این سیاست بازاریابی داخلی خود می داند. در حال حاضر نزدیک به ۱۸۰۰ نفر در سیکم مشغول به کار اند. همکاری های بین المللی سیکم همچنین شامل همکاری های حرفه ای با سازمان های آلمانی و هلندی است. سیکم همچنین از کمیسیون اروپا^۹، بنیاد فورد^{۱۱} و «یواس اید»^{۱۲} کمک دریافت کرده است.

علاوه بر فعالیت های اقتصادی بالا، سیکم از طریق «بنیاد توسعه سیکم مصر» که به اختصار اس دی اف خوانده می شود می کوشد که به هدف خود برای «اثرگذاری جامع بر جامعه مصر» دست یابد. در این بنیاد نزدیک به ۲۰۰ نفر در چهار حوزه مختلف فعالیت می کنند: (۱) آموزش، شامل کودکان تا دبیرستان برای ارائه آموزش مناسب به کودکان طبقات کم

Working farmers

درآمد جامعه، (۲) تعلیمات فنی حرفه ای برای جوانان از خانواده های کم برخوردار، (۳) خدمات درمانی و ترویج بهداشت از طریق مرکز بهداشت و (۴) ارائه آموزش دانش و مهارت های مرتبط با توسعه پایدار در مرکزی به نام «آکادمی هلیوپولیس»^{۱۳}.

در سال ۲۰۱۲ سیکم موفق به بنیانگذاری «دانشگاه هلیوپولیس» شد. در این دانشگاه دوره های کارشناسی در علوم، فناوری و هنر ارائه می شود. در اولین سال گشایش دانشگاه نزدیک به ۷۰ دانشجو در دانشکده های داروسازی، مهندسی و اقتصاد مشغول به تحصیل شدند. لازم به ذکر است که کلیه دروس با تاکید بر توسعه پایدار به دانشجویان آموزش داده می شود.

⁹ European Regulations for Organic Agriculture

¹⁰ The European commission

¹¹ The Ford Foundation

¹² USAID

¹³ Heliopolis Academy

از دیگر تحولات اخیر در سیکم می توان از آغاز فعالیت های اقتصادی در زمینه تولید انرژی از منابع تجدید پذیر، به ویژه انرژی خورشیدی، و فعالیت های آموزشی در حوزه فنی حرفه ای در رشته مهندسی خورشیدی نام برد.

دکتر ابراهیم ابولیش از سوی «بنیاد شوآب»^{۱۴} به عنوان یکی از برجسته ترین کارآفرینان اجتماعی^{۱۵} انتخاب شده است. وی که مسلمان است، تاکید ویژه ای بر اسلامی بودن رویکرد سیکم به مسایل روز دارد. به نقل از وی: «تمامی جوانب کار در سیکم، چه فرهنگی و چه اقتصادی، برگرفته از اسلام است. ما باور داریم که اسلام در تمامی حوزه های فعالیت های بشری، از آموزش و پرورش گرفته تا اقتصاد و هنر، اصول راهنما و راهگشایی دارد که می توان از آنها بهره برد.» در سال ۲۰۱۰، دکتر ابولیش موفق به دریافت مدرکی افتخاری از دانشگاه گراتس شد.

www.eabbassi.ir

¹⁴ Schwab Foundation نام بنیادی غیر انتفاعی مستقر در کشور سوئیس است که هدف خود را ترویج کسب و کارهای اجتماعی در کشورهای جهان قرار داده است. برای اطلاع بیشتر به سایت این بنیاد به آدرسی اینترنتی زیر نگاه کنید. مترجم. www.schwabfound.org/

¹⁵ social enterprise یا به فارسی «کسب و کار اجتماعی»، به سازمانی گفته می شود که از روش ها و اصول متداول در دنیای کسب و کار نه فقط برای کسب سود مالی، بلکه برای بهبود شرایط اجتماعی و زیست محیطی، استفاده می کند. social entrepreneur یا به فارسی «کارآفرین اجتماعی»، به شخصی گفته می شود که اقدام به ایجاد شغل از طریق پایه گذاری کسب و کارهای اجتماعی می کند. مترجم